

MATICHONBOOK

NEW YORK TIMES BESTSELLER

KNIFE

ในรอยกรีด

บทสนทนาด้วยมือสังหาร
และการเยียวยาหลังเผชิญหน้า
กับความตาย

Salman Rushdie *เขียน*

เรขดา วาณิช *แปล*

ใบอภัยภูรัง

KNIFE

ในรอยกรีด

Salman Rushdie *เขียน*
เรขดา วาณิช *แปล*

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2568

Knife ในรอยกรีด • เรซลดา วาณิช แปล

KNIFE

Copyright © 2024, Salman Rushdie

All rights reserved

Thai Language Translation © 2025 by Matchon Publishing House

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม 2568

ราคา 415 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

รัชดี, ซัลมาน. Knife ในรอยกรีด.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2568. 296 หน้า.

1. นวนิยายอังกฤษ. I. เรซลดา วาณิช, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.

823.914

ISBN 978-974-02-1943-9

สำนักพิมพ์มติชน | www.matchonbook.com

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ : มณฑล ประภากรเกียรติ

รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประภาพร ประเสริฐไสภา, หทัยชนก ชิวเมิกซ์

บรรณาธิการอาวุโส: สุภชัย สุชาติสุธารธรรม

บรรณาธิการบริหาร : ปกรณ์เกียรติ ดีโรจนวานิช • หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นพจุจ ศรีรัตนศิริกุล

บรรณาธิการเล่ม : รัญสิณี จิตตมานนท์กุล • เจ้าหน้าที่ธุรกิจต่างประเทศและลิขสิทธิ์ : โซนิดา พานิชสวัสดิ์

พิสูจน์อักษร : สรวิชญ์ ภัคดีอาษา • ศิลปกรรม-ออกแบบปก : ชนาเมธ เบญจาทิสุทธิ

ประชาสัมพันธ์และการตลาด : รัญลักษณ์ ทองสุข, สมิต ชินดี

จัดทำโดย : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชน 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2000, 2108

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3360

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannarueman Rd., Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

 matchonbook @matchonbook

 @matchonbook @matchonbooks matchonbook

ในกรณีที่หนังสือมีข้อผิดพลาดจากการพิมพ์ เช่น หน้าขาดหาย หน้าซ้ำ หน้าสลับ เข้าเล่มกลับหัว
กรุณาติดต่อมาที่ email: matchonbook.sales@gmail.com หรือ inbox matchonbook เพื่อขอเปลี่ยนแปลงใหม่

สั่งซื้อหนังสือจำนวนมากในราคาพิเศษ ติดต่อที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353

ฝ่าย MATCHON PREMIUM PRINT : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบสิ่งพิมพ์ทุกประเภท

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424 email: print.matchon@gmail.com Matchon Premium Print

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	6
คำนำผู้แปล	8
ภาคที่ 1: เทวทูตแห่งความตาย	
1 มีด	19
2 เอลิซา	49
3 ฮาม็อด	89
4 บำบัด	127
ภาคที่ 2: เทวทูตแห่งชีวิต	
5 กลับบ้าน	165
6 นาย ค.	203
7 โอกาสที่สอง	239
8 บทสรุปของความรู้สึกรึ?	273

คำนำสำนักพิมพ์

กรณีพิพาทรัชดี (Rushdie Affair) ซึ่งเกิดขึ้นหลังการตีพิมพ์ผลงาน *The Satanic Verses* (โองการปีศาจ) ในปี 1988 เป็นประเด็นที่ผู้ติดตามงานเขียนของซัลมาน รัชดี หรือแม้แต่ผู้อ่านทั่วไป ต่างก็รับรู้หรือเคยได้ยินผ่านหู อายะตุลลอฮ์ รูโฮลลอฮ์ โคไมนี (Ayatollah Ruhollah Khomeini) ผู้นำสูงสุดของอิหร่านในขณะนั้น ประกาศคำวินิจฉัยฟัตวา (fatwa) หมายหัวซัลมาน รัชดี และทีมงานที่เกี่ยวข้องของทุกคนด้วยข้อหาดูหมิ่นศาสนาอิสลามไม่เพียงเท่านั้น ชื่อหนังสือยังอ้างถึงโองการที่ถูกถอดออกจากคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งตามคำสอนของอิสลามบางสำนัก เชื่อกันว่าถูกถ่ายทอดไปยังมุฮัมมัดโดยปีศาจ

รัชดีใช้ชีวิตหลายสิบปีท่ามกลางความหวาดหวั่น จนกระทั่งเขาก้าวออกมาใช้ชีวิตอย่างอิสระอีกครั้ง แต่แล้วเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2022 ขณะกำลังบรรยายเรื่องเสรีภาพทางความคิดและการคุ้มครองความปลอดภัยของนักเขียน ณ สถาบันเซอทอควารัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ชายคนหนึ่งที่ลุกขึ้น กระโจนฝ่าเก้าอี้

เรียงรายตรงไปยังเวที ปราดเข้าแห่งรัชดีจนเขาล้มลง เหตุการณ์นี้
สร้างผลจนกาจนกรรจ์และทำให้เขาสูญเสียดวงตาข้างขวาไป ทว่า
ที่เจ็บปวดยิ่งกว่าความรูดร้าของบาดแผลทางกายก็คือความสัน
คลอนภายในตัวผู้เขียนเอง

มีดที่กระหน่ำแทงซัลมาน รัชดี ในวันนั้น ไม่ได้กรีดลึกเพียง
ร่างกายของเขา แต่จ้วงแทงไปถึงเสรีภาพของมนุษย์คนหนึ่ง การ
เดินทางของหนังสือจากปลายปากกาของเขาหลายต่อหลายเล่ม ซึ่ง
ผสนองค้ประกอบของความเหนือจริงและการเสียดสีสังคมได้อย่าง
แยบคาย กลับนำพามาสู่ความรุนแรงและการตั้งคำถามถึงเสรีภาพ
ในการพูด หลังรอดพ้นจากเงื้อมเงาของความตายมาได้ บัดนี้เขา
คว้าปากกาต่างมีด กระชับแน่นเพื่อสู้กลับอีกครั้ง

บันทึกเล่มนี้เป็นเสมือนการกู้คืนอำนาจผ่านภาษาและความ
คิด ถ้อยคำคือมีดซึ่งกรีดคว้านโลกสมัยใหม่ ซ้ำแหละให้เห็นความ
ฟอนพะของสงคราม การเมือง และศาสนา ทำทหายให้เราจ้องมอง
ความบิดเบี้ยวซึ่งเกิดขึ้นจริงบนโลกที่เราอยู่ร่วมกันนี้ โลกเสรีนิยม
ที่สมทานความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง แต่กลับไม่มีที่ทาง
ให้กับผู้เห็นต่างอย่างแท้จริง ภายใต้ปลายปากกาอันทรงพลังของ
ซัลมาน รัชดี ถ้อยคำคือความจริงที่เราไม่อาจเป็นหน้าหนีได้

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้แปล

การแปลหนังสือเรื่อง *Knife* โดยซัลมาน รัชดี ถือเป็นเกียรติ และเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง นี่คือนันทิกความทรงจำการเดินทางทางจิตวิญญาณและการเติบโตในฐานะมนุษย์ของรัชดีหลังถูกคนร้ายพยายามลอบสังหารด้วยมีดเพื่อทำตามพัตวาเมื่อสามสิบกว่าปีก่อน “พัตวา” ที่ว่านี่คือคำวินิจฉัยทางกฎหมายอิสลามซึ่งเรียกร้องให้สังหารผู้เขียนหลังตีพิมพ์เรื่อง *The Satanic Verses* นวนิยายซึ่งถูกตัดสินว่ามีเนื้อหาดูหมิ่นศาสนาอิสลาม เวลาผ่านไปเนิ่นนานนับแต่นั้น ก่อนที่เหตุการณ์อันเลวร้ายจะเกิดขึ้นจริงๆ ในปี 2022 ถือเป็นเรื่องตลกร้ายๆ ที่ขณะนี้รัชดีกำลังขึ้นบรรยายเรื่องความปลอดภัยของนักเขียน ทว่ายังไม่ทันจะเริ่มพูด ก็มีชายแปลกหน้าตรงปรีเข้ามาทำร้ายหวังเอาเขาให้ถึงตาย

การโจมตีเกิดขึ้นเพียงราวๆ 20 วินาทีเท่านั้น นักเขียนชราถูกกระหน่ำแทงนับสิบครั้งจนทรุดลงจมกองเลือด ทว่ากลับรอดชีวิตมาได้อย่างปาฏิหาริย์ เขาเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ในวินาทีที่ชีวิตใกล้แตกดับ และถ่ายทอดเรื่องราวการ

รับมือกับประสบการณ์เลวร้ายเพื่อฟื้นฟูร่างกายแข็งแรงใจ จนสามารถ
หยั่งยืนขึ้นอีกครั้งอย่างสง่างามด้วยอ้อมกอดอบอุ่นของความรัก
เขาหยิบปากกาขึ้นมา ใช้นิ้วเป็นดั่งมีดเพื่อต่อสู้กับความรุนแรง

การตอบโต้ความรุนแรงด้วยวรรณศิลป์ยังแสดงให้เห็นถึง
ความสำคัญของเสรีภาพแห่งศิลปะ ซึ่งมาพร้อมกับเสรีภาพในการ
แสดงออก และเป็นอิสระจากการปิดกั้นทั้งปวง ศิลปะต่อสู้กับ
บรรดาอำนาจอันยิ่งใหญ่ที่จ้องกดขี่ทำลายล้าง ศิลปินเพียงคนเดียว
สามารถตัวดีพุกหรือปากกา เปิดตาผู้คนให้เห็นถึงความชั่วร้าย
ซึ่งเร้นกายอยู่ภายในสิ่งต่างๆ ที่ตนอาจหลงนึกไปว่าปกติหรือดีแล้ว

จากเหตุลอบสังหารครั้งนี้ และการออกคำพิพากษาเอาชีวิต
นักเขียนเจ้าของผลงาน *The Satanic Verses* ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึก
เห็นอกเห็นใจซัลมาน รัชดี เป็นอย่างยิ่ง ผู้คนส่วนใหญ่รู้จักเขา
เพราะเหตุร้ายที่เกิดกับตัวเขามากกว่าผลงานอันทรงคุณค่ามาก
มายที่เขามอบไว้ให้โลก นอกจากนี้ ยังทำให้ข้าพเจ้าตระหนักอีก
ด้วยว่าความรุนแรงไม่สนเหตุผลหรือการไตร่ตรองลึกซึ้งอันใด
ทั้งสิ้น ซัลมาน รัชดี ต้องใช้ชีวิตอย่างหลบซ่อนจากคำพิพากษา
โทษตายเพียงเพราะนวนิยายเล่มเดียว ทั้งที่หัวใจของเรื่องหาใช่
เจตนาลบหลู่ศาสนาไม่ แต่เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ตัว
ตนของคนพลัดถิ่น ผู้แสวงหาความรักและการยอมรับ แม้กระทั่ง
คนร้ายที่ต้องการแทงรัชดีให้ตายก็ไม่เคยอ่านหนังสือที่เขาเขียน
แม้สักเล่ม

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งที่ซัลมาน รัชดี รอดชีวิต และ
ยังคงกล้าหาญที่จะเขียนบันทึกความทรงจำเล่มนี้โดยไม่หวั่นเกรง
อันตราย ข้าพเจ้าหวังว่าการแปลบันทึกความทรงจำเล่มนี้เป็น

ภาษาไทยจะช่วยให้ผู้อ่านชาวไทยค้นพบมุมมองใหม่จากการ
เติบโตของคนคนหนึ่งที่มีชีวิตเพียงผ่านประสบการณ์เฉียดตาย และ
ช่วยย้ำเตือนอีกครั้งให้คนไทยตระหนักถึงความสำคัญของเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็น

เรขลดา วาณิช

ผู้แปล

ใบอภัยภูธร

ขออุทิศหนังสือเล่มนี้
แด่ทุกคนที่ช่วยชีวิตข้าพเจ้า

ภาคที่ 1

ทศกัณฑ์แห่งความตาย

1

มิด

วันที่ 12 สิงหาคม 2022 เวลา 10:45 น. ท่ามกลางแสงแดดเจิดจ้าของเช้าวันศุกร์ในรัฐนิวยอร์กตอนเหนือ ชายหนุ่มคนหนึ่งจ้วงแทงผมด้วยมีดจนเกือบถึงแก่ชีวิต ยามนั้น ผมเพิ่งก้าวขึ้นเวทีลานอ้อมจันทร์ของสถาบันเชอทอควา (Chautauqua Institution) เพื่อบรรยายเรื่องความสำคัญของการคุ้มครองความปลอดภัยนักเขียน

ผมอยู่กับเฮนรี รีส (Henry Reese) ผู้ร่วมสร้างสรรค์โครงการ พร้อมด้วยไดแอน ซามูเอลส์ (Diane Samuels) ผู้เป็นภรรยา เรากำลังทำโครงการ “City of Asylum Pittsburgh” (ลี้ภัยในพิตต์สเบิร์ก) เพื่อจัดหาที่ลี้ภัยให้เหล่านักเขียนผู้เผชิญอันตรายในประเทศบ้านเกิดเมืองนอน เฮนรีกับผมมาเชอทอควาก็เพื่อเล่าเรื่องโครงการนี้ ว่าเราจะทำให้อเมริกาเป็นพื้นที่ปลอดภัยของนักเขียนต่างแดนได้อย่างไร และผมเริ่มเข้ามาร่วมทำโครงการนี้ได้อย่างไร ตามกำหนดการแล้ว การบรรยายครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของ

กิจกรรม “More Than Shelter: Redefining the American Home” (มากกว่าที่พักพิง: นิยามใหม่ของบ้านในอเมริกา) ที่จัดขึ้นที่เซอทอควาตลอดหนึ่งสัปดาห์

สุดท้ายแล้วเราไม่มีโอกาสพูดคุยเรื่องนั้นเลย เพราะผมกำลังจะได้รู้ว่า สำหรับตัวผมในวันนั้น ลานอัมจันทร์นั้นหาใช้พื้นที่ปลอดภัยไม่

ผมจำห้วงเวลานั้นได้ดี เป็นภาพสโลว์โมชั่น ชายคนหนึ่งกระโจนจากกลุ่มคนแล้วปราดเข้ามา ผมเห็นภาพตัวเองลุกขึ้นหันหาเขา (เผชิญหน้า ไม่หันหลังให้ จึงไม่ได้รับบาดเจ็บที่หลัง) ยกมือซ้ายขึ้นปกป้องตัวเอง มีดแทงเข้ามือซ้าย

จากนั้นคมมีดก็กระหน่ำแทงเข้าคอ ออก ตา ทั่วสรรพางค์ขาสิ้นแรง และร่างก็ล้มลง

วันพฤหัสบดีที่ 11 สิงหาคม คำคืนสุดท้ายที่ผมไม่เพียงสาถึงภยันตราย เราสามคน ผม เฮนรี และไดแอน เดินเตร่ทั่วเซอทอควาโดยไม่ระแวงระวังอันใด ไปลิ้มรสอาหารค่ำชั้นเลิศที่ร้านทูแอมส์ (2 Ames) ตรงหัวมุมสวนเบสเตอร์พลาซ่า (Bestor Plaza) รำลึกถึงการบรรยายของผมในพิตต์สเบิร์กเมื่อสิบแปดปีก่อนเกี่ยวกับบทบาทของตัวผมในการสร้าง “International Cities of Refuge Network” (เครือข่ายเมืองนานาชาติเพื่อผู้ลี้ภัย) เฮนรีกับไดแอนมาฟังบรรยายด้วย ก็เลยได้แรงบันดาลใจที่จะทำ

พิตต์สเบิร์กเป็นเมืองพักพิงบ้าง สองสามีภรรยาเริ่มรวบรวมเงินทุน
เช่าบ้านหลังเล็กและให้เงินช่วยเหลือกวีชาวจีนนามว่าหวง เสียง
(Huang Xiang) เขาตวัดพู่กันจุ่มหมึกขาว บรรจงเขียนบทกวีจีน
แต่งแต้มผนังนิवासสถานหลังใหม่ จนบ้านน้อยหลังนั้นงามสะอาดตา
นับจากนั้น เฮนรีกับไดแอนก็ขยับขยายโครงการ กระทั่งถนนทั้ง
สายเรียงรายด้วยบ้านพักพิง ให้ชื่อว่า “Sampsonia Way” ตั้งอยู่
ทางตอนเหนือของเมือง ผมดีใจที่มาเซอทอควา เพราะจะได้ถือ
โอกาสฉลองความสำเร็จของทั้งคู่ด้วยเลย

หารู้ไม่ว่า บุคคลที่กำลังจะเป็นชาติกรปลิดชีพผมมาปรากฏ
ภายในสถาบันเซอทอควาแล้ว เขาเข้ามาด้วยบัตรประจำตัวที่ปลอม
ขึ้น คิดประดิษฐ์ชื่อขึ้นจากชื่อจริงของมุสลิมนิกายชีอะฮ์หัวรุนแรง
ที่มีชื่อเสียงหลายคน แม้กระทั่งเมื่อเราออกไปกินมื้อค่ำจนกลับมา
เกสต์เฮาส์แล้ว เขาก็ยังตุ้ตตุ้เห่อยู่แถวนั้น สองสามคืนมาแล้ว
ที่เขาหาที่ซุกหัวนอนข้างทาง สำนวณสถานที่ วางแผนก่อการ กล้อง
วงจรปิดและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไม่พบว่าเขาผิดสังเกต
แต่อย่างใด เราอาจเดินปะเขาเมื่อไหร่ก็ได้

ผมขอไม่ใช่ชื่อจริงของเขาในการเล่าเรื่องราวครั้งนี้ เขาซึ่ง
เป็นผู้ร้าย มุ่งหมายเป็นผู้สังหาร คนใจเฝ้า คิดเองเออเองเกี่ยวกับ
ตัวผม บุคคลที่ประจันหน้าผมเพื่อหมายมั่นเอาชีวิต ทว่าไม่สำเร็จ
... คนคงไม่ว่าอะไรที่ผมมองว่าเขาช่างโหดเขลาเบาปัญญา ใน
หนังสือเล่มนี้ ผมจะเรียกคนนี้อย่างเขาอย่างสุภาพขึ้นว่า นาย ค.
ควาย ก็แล้วกัน ส่วนในทีไรฐานผมจะเรียกเขาว่าอะไรนั้น ก็ขอ
ให้เป็นเรื่องส่วนตัวของผมเถอะ

นาย ค. ไม่ไยดีจะหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เขาอยากฆ่า เขายอมรับเองว่าอ่านงานเขียนของผมไม่ถึงสองหน้า ดูวิดีโออยู่ทาบเกี่ยวกับผมแค่สองคลิป แค่นี้ก็พอแล้วสำหรับเขา จากตรงนี้เราคงพอสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะทำอะไรผมด้วยเรื่องอะไรก็ตาม ต้องไม่ใช่เพราะหนังสือ *The Satanic Verses* (โองการปีศาจ) อย่างแน่นอน

ในหนังสือเล่มนี้ ผมจะพยายามทำความเข้าใจว่าเพราะอะไรกันแน่

วันที่ 12 สิงหาคม เรากับผู้สนับสนุนโครงการกินมือเข้าพร้อมกันแต่เช้าตรู่ ท่ามกลางแดดอบอุ่นบนระเบียงด้านนอกของโรงแรมอะธีเนียม (Athenaeum Hotel) ซึ่งเป็นโรงแรมของสถาบันเซอทอควานั่นเอง ผมไม่นิยมอาหารเช้ามื้อใหญ่ ก็เลยกินแค่กาแฟกับครัวซอง ผมได้พบกับกวีชาวเฮติชื่อ โซนี ทอน-ไอเม (Sony Ton-Aime) ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวรรณศิลป์ไมเคิล ไอ. รูเดลล์ (Michael I. Rudell Director of Literary Arts) ที่สถาบันเซอทอควา เขาจะเป็นผู้กล่าวแนะนำเราบนเวที เราสนทนากันเล็กน้อยตามประสาหนังสือเกี่ยวกับข้อดี-ข้อเสียของการสั่งซื้อหรือไม่สั่งซื้อหนังสือออกใหม่จากเว็บไซต์แอมะซอน (ขอสารภาพว่าบางครั้งตัวผมเองก็ซื้อ) จากนั้นเราเดินเข้าโถงต้อนรับของโรงแรม ออกสู่ระเบียงขนาดเล็ก ก่อนจะเข้าพื้นที่หลังเวทีของลานอัมจันทร์ ตรงนั่นเอง เฮนรีแนะนำให้ผมรู้จักมารดาวัยเก้าสิบของ

เขา ซึ่งผมยินดีมาก

ก่อนขึ้นเวที มีคนส่งซองเช็คค่าบรรยายให้ผม ผมเก็บมันไว้ในกระเป๋าเสื้อสูท ถึงเวลาแล้ว ผม โซนี่ และเฮนรีจึงก้าวออกไปบนเวที

ลานอัมจันทร์นั้นจุได้มากกว่าสี่พันคน เวลานั้นที่นั่งไม่เต็ม แต่ผู้คนคับคั่ง โซนี่แนะนำเราทั้งสองคนสั้นๆ เขาพูดจากโพเดียมด้านซ้ายมือของเวที ส่วนตัวผมนั่งรออยู่ทางขวา ผู้ชมปรบมือเกรียวกราว จำได้ว่าตอนนั้นผมยกมือขึ้นข้างหนึ่งรับเสียงปรบมือ ทันใดนั้นหางตาวงก็เลื้อบเห็นชายชุดดำรีเข้าหาผมจากด้านขวาของที่นั่ง นั่นคือภาพสุดท้ายที่ตาข้างขวาของผมได้เห็น ชุดดำหน้ากากดำ รวดเร็วรุนแรงราวชิปนาอูธ ผมลุกขึ้นยืน ชะงักนั่งอึ้งมองเขาปราดเข้ามา ไม่พยายามหนีแต่อย่างใด

สามสิบสามปีครึ่งมาแล้ว นับแต่อายะตุลลอฮ์ รูโฮลลอฮ์ โคไมนี (Ayatollah Ruhollah Khomeini) ประกาศเอาชีวิตผมและทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตีพิมพ์หนังสือ *The Satanic Verses* ผมสารภาพว่าในช่วงหลายปีนั้น บางครั้งผมจินตนาการถึงนักฆ่าที่ผุดโผล่จากกลุ่มผู้ชมในงานบรรยายสักงาน แล้วรุดเข้าหาผมแบบนี้ละ เพราะเหตุนี้ ความคิดประการแรกเมื่อเห็นฆาตกรรายนี้พุ่งตรงเข้ามาก็คือ *คุณนั่นเอง คุณมาแล้ว* ว่ากันว่าคำพูดสุดท้ายของเฮนรี เจมส์ (Henry James) คือ *“มาถึงแล้ว สิ่งที่ไม่มีสิ่งใดเหมือน”* ความตายมาเยือนผมแล้วเช่นกัน แต่สำหรับผม มันหาได้เป็นประสบการณ์อันหาใดเปรียบ หากแต่รู้สึกเหมือนมันเกิดขึ้นผิดที่ผิดเวลาเสียมากกว่า

ความคิดถัดมาคือ *ทำไมต้องเป็นตอนนี้ด้วย* จริงหรือ *เวลา* ก็ผ่านมาเนิ่นนานแล้ว *ทำไมต้องเกิดตอนนี้* แน่نونว่าโลกก้าว ผ่านเรื่องนั้นมาแล้ว มันจบลงแล้ว แต่ ณ ที่แห่งนี้ ร่างนั้นพุ่งมา เร็วไว รวากับนักเดินทางข้ามเวลา ปีศาจจากอดีตมาเอาชีวิต

เช้าวันนั้นผมไม่เห็นที่ลานอัมพจันทร์มีระบบรักษาความปลอดภัย *ทำไมถึงไม่มีนั่นผมก็ไม่รู้* เขาจึงเข้าหาผมได้สะดวกตาย ส่วนตัวผมนั่งงัน จับจ้องเขา ตีนกล้วเบือใบ

แล้วเขาก็เข้ามาประชิดตัว

ผมไม่เคยเห็นมิดเล่มนั้น หรือจำไม่ได้ก็ไม่รู้ *ไม่รู้ว่ายาวหรือสั้น* มิดโบรีขนาดใหญ่หรือมิดสติลเล็ตโตเรียวเล็ก มิดหยักสำหรับ หั้นชนมบั๋ง มิดโค้งเสี้ยวพระจันทร์ มิดพับแบบที่อัครพาลใช้กัน หรืออาจเป็นมิดแกะสลักที่ขโมยจากครัวของแม่ ผมเองไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องนี้ เจ้าอาวุธที่มองไม่เห็นนั้นใช้งานได้ มันได้ทำหน้าที่ของมันแล้ว

สองคืนก่อนบินไปเซอทอควา ผมฝันว่ากำลังจะถูกแทงด้วย หอก คนที่ทำร้ายผมคือกလာดิเอเตอร์ในสนามกีฬาแบบโรมัน มีผู้ชมอยู่ด้วย กูเตะโกนกระหายเลือด ผมกรี๊ดร้อง เกลือกกลิ้งบนพื้น หลบหอกที่มแทง ไม่ใช่ครั้งแรกที่ผมฝันทำนองนี้ ในฝันสองครั้ง ก่อน ตัวผมในความฝันก็วิ่งไปกลิ้งมาอย่างบ้าคลั่ง ส่วนตัวผมจริงๆ ที่หลับอยู่บนเตียงก็กรี๊ดร้อง ก่อนจะกลิ้งตัว—ตัวของผมในความ

เป็นจริงนะ—ตกจากเตียง แแรงกระแทกกับพื้นห้องนอนทำสะดุ้งตื่น
คราวนี้ผมไม่ได้ตกเตียง เอลิซา ภรรยาของผม—นักเขียน
นิยาย กวี และช่างภาพ นามว่า เรเชล เอลิซา กริฟฟิทส์ (Rachel
Eliza Griffiths)—ปลุกผมได้ทันเวลา ผมลุกขึ้นนั่งตัวสั่น ผันนั้น
ช่างรุนแรงสมจริงเหมือนลางร้าย (แม้ผมจะไม่เชื่อเรื่องลางร้าย
ก็ตามที) ด้วยว่าเซอทอควาที่ผมจะไปบรรยายก็เป็นลานอ้อมจันทร์
ที่มีลักษณะคล้ายสนามกีฬาแบบโรมันเช่นกัน

“ไม่ยอมไปเลย” ผมบอกเอลิซา แต่หลายคนต้องพึ่งพาผม
ไม่ว่าจะเป็นเฮนรี รัส เพราะเขาโฆษณาางานนี้มาสักพักแล้ว ตัวก็
หายไปแล้วด้วย แล้วผมก็จะได้รับค่าบรรยายอย่างงาม ประจวบ
กับบ้านเรามีภาระค่าใช้จ่ายมากมาย ทั้งเครื่องปรับอากาศเก่าพัง
มิพังแหล่ จำเป็นต้องเปลี่ยนเสียใหม่ ถ้าได้เงินมาใช้จ่ายตรงนี้ก็
ดีมาก “แต่ควรไป” ผมว่าต่อ

ชื่อเมืองเซอทอควานั้นตั้งขึ้นตามทะเลสาบเซอทอควา เมือง
นี้ตั้งอยู่ริมทะเลสาบนั่นเอง คำว่า “เซอทอควา” เป็นคำภาษา
ชนเผ่าอีรี (Erie) แต่ปัจจุบันทั้งคนและภาษาสาบสูญไปแล้ว ดั้งนั้น
ความหมายของคำนี้จึงไม่ชัดเจน อาจหมายความว่ “ร่องเท้ามอค
คาซินสองข้าง” หรืออาจหมายถึง “ถุงที่ผูกปากตรงกลาง” หรือ
อาจมีความหมายอื่นโดยสิ้นเชิง อาจเป็นคำที่ใช้อธิบายลักษณะ
ทะเลสาบ หรืออาจไม่ใช่ก็ได้ หลายอย่างสูญหายไปในอดีต สุดท้าย
เราทุกคนก็จะหายไป และเราส่วนใหญ่ก็จะถูกลืม

ผมรู้จักคำนี้ครั้งแรกเมื่อปี 1974 ช่วงเวลาเดียวกับที่เขียน
นิยายเรื่องแรกเสร็จ คำนี้ปรากฏในหนังสือที่ได้รับความนิยมอย่าง

มากในคนบางกลุ่ม หนังสือที่อ่านชื่อ *Zen and the Art of Motorcycle Maintenance* (เซนและศิลปะการดูแลมอเตอร์ไซค์) เขียนโดยโรเบิร์ต เอ็ม. เพอร์ซิก (Robert M. Pirsig) ผมเองก็จำเรื่องราวเกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ไม่ได้มากนักยกเว้นคนอื่น ๆ เพราะไม่ค่อยสนใจใคร่รู้ทั้งเรื่องมอเตอร์ไซค์และพุทธศาสนานิกายเซน แต่จำได้ว่าชอบคำแสนประหลาดคำนี้ แล้วก็ชอบแนวคิดของการมาพบปะกันตามงาน “เซอทอควา” ซึ่งให้ผู้คนพูดคุยถกเถียงกันท่ามกลางบรรยากาศแห่งการยอมรับความแตกต่าง ความเปิดกว้าง และเสรีภาพ ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 “ขบวนการเซอทอควา” (Chautauqua movement) ได้แพร่ไปทั่วมัธยมจากเมืองริมทะเลสาบแห่งนี้เอง ทีโอดอร์ โรเซอเวลต์ (Theodore Roosevelt) ถึงกับเรียกมันว่า “สิ่งที่มีความเป็นอเมริกันที่สุดในอเมริกา”

ผมเคยบรรยายที่เซอทอความาแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อเกือบสิบสองปีก่อนพอดี ในเดือนสิงหาคมปี 2010 ผมจำได้ดีว่าสถาบันเซอทอความีบรรยากาศสบายๆ หลีกหนีความวุ่นวายภายนอกถนนรอบลานอัมจันทร์มีต้นไม้เรียงรายเป็นระเบียบสวยงาม (น่าแปลกใจว่าลานอัมจันทร์ที่เห็นนี้ไม่ใช่อาคารหลังเดิม แต่ถูกทุบและสร้างใหม่ในปี 2017) ภายในกำแพงที่โอบล้อมสถาบัน ผู้คนรักเสรีผมสีดอกเลามาว่าวมกลุ่มกัน เป็นชุมชนสุขสงบ ใช้ชีวิตอยู่ในบ้านไม้อันอบอุ่นปลอดภัยจนไม่รู้สึกรู้ว่าต้องล็อกประตู การอยู่ที่นั่นให้ความรู้สึกเหมือนหวนกลับสู่โลกอดีตไร้เดียงสาที่อาจมีอยู่เพียงในความฝันเท่านั้น

ในคำคืนสุดท้ายแห่งความไร้เดียงสา คืนวันที่ 11 สิงหาคม ผมยืนอยู่นอกเกสต์เฮาส์ตามลำพัง มองจันทร์ตาเต็มดวงทอดแสง สู่ผืนทะเลสาบ โดดเดี่ยวในอ้อมกอดราตรีกาล ผมกับดวงจันทร์ เพียงลำพัง ในนิยาย *Victory City* (เมืองแห่งชัยชนะ) ที่ผมเขียน ขึ้น กษัตริย์องค์แรกๆ ของอาณาจักรบิสนากา (Bisnaga Empire) ในอินเดียใต้ทรงประกาศศกดาว่าตนคือเทพแห่งดวงจันทร์มาจุติ เป็นผู้สืบ “เชื้อสายจันทร์” เช่นเดียวกับพระกฤษณะและอรชุน ผู้ทรงพลังแห่ง *มหาภารตะ* คล้ายกับเทพอคิลีส ผมชอบไอเดียที่ว่า แทนที่จะให้มนุษย์โลกปฎุชนขึ้นสู่ดวงจันทร์ด้วยยานอวกาศ ซึ่งอุตรที่ตั้งชื่อตามอะพอลโล เทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ ผมแต่งเรื่อง ให้เทพแห่งดวงจันทร์ลงมายังโลกแทนเสียเลย ผมยืนอยู่กลาง แสงจันทร์ครู่หนึ่ง ปล่อยใจล่องลอยคิดเรื่องดวงจันทร์ นึกถึงเรื่อง เล่าขานเกี่ยวกับนีล อาร์มสตรอง (Neil Armstrong) ผู้เหยียบ ดวงจันทร์แล้วพิมพ์ว่า “โซคดีนะ คุณกอร์สกี” เพราะเมื่อครั้ง ยังหนุ่มสมัยอยู่รัฐโอไฮโอ เขาได้ยินครอบครัวกอร์สกีข้างบ้าน ทะเลาะกัน ผู้เป็นสามีอยากให้ภรรยาร่วมรักทางปาก แล้วคุณนาย กอร์สกีก็ตอบว่า “ไว้ให้เด็กข้างบ้านขึ้นไปเดินบนดวงจันทร์ก่อน เถอะ” น่าเสียดาย มันไม่ใช่เรื่องจริง แต่อัลเลกรา ฮัสตัน (Allegra Huston) เพื่อนของผม ก็ได้หยิบเรื่องนี้ไปสร้างเป็นภาพยนตร์ ตลกมาแล้ว

ผมนึกถึงเรื่องสั้น “The Distance of the Moon” (ระยะ ทางสู่ดวงจันทร์) ในหนังสือรวมเรื่องสั้น *Cosmicomics* ของอิตาลี กัลวีโน (Italo Calvino) เป็นเรื่องราวของยามที่ดวงจันทร์เข้าใกล้

โลกยิ่งกว่าตอนนี้ เหล่าคู่รักจึงกระโดดขึ้นดวงจันทร์ไปพลอดรักกัน

ผมนึกถึงการตูน *Billy Boy* ของเท็กซ์ เอเวอรี (Tex Avery) ที่เกี่ยวกับลูกแพะกินดวงจันทร์

ความคิดของผมสั้นไหลอิสระอย่างนี้เอง

ท้ายที่สุด ผมยังนึกถึงภาพยนตร์เจียบความยาวสิบสี่นาทีของฌอร์ฌ เมเลียส (Georges Méliès) ที่ชื่อ *Le Voyage dans la Lune* (การเดินทางสู่อวกาศ) ภาพยนตร์เก่าคลาสสิก สร้างขึ้นในปี 1902 เกี่ยวกับชายกลุ่มแรกที่ขึ้นไปเหยียบดวงจันทร์ด้วยยานพาหนะรูปร่างคล้ายกระสุน ยิงจากปืนใหญ่ยาวแสนยาว ทั้งหมดสวมหมวกทรงสูงและเสื้อฟร็อก มือถือร่ม นี่คือนักที่โด่งดังที่สุดของภาพยนตร์เรื่องนี้ ฉากลงจอดบนดวงจันทร์

